

2021. aasta registripõhise loenduse metoodika kirjeldus

Sissejuhatus

Registripõhise rahvaloenduse korraldamine on riigile tõsine katsumus, mille õnnestumine või ebaõnnestumine mõjutab oluliselt riigi mainet, ja eriti seda osa, mis kõneleb riigi IT-võimekusest.

Võimalust korraldada rahva- ja eluruumide loendus registripõhiselt kaaluti Eestis juba eelmise loenduse (REL 2011) eel, kuid siis leiti, et registrid ei olnud selleks veel valmis; ka ei olnud Eestis välja töötatud registripõhise loenduse metoodikat.

Registripõhise loenduse metoodika väljatöötamist alustati Eestis juba 2010. aastal asutustevahelise metoodikaprojektiga, mis andis võrdlemisi negatiivse hinnangu Eesti registrite süsteemile ja pani kahtluse alla Eesti võimekuse registripõhist loendust korraldada. Aastatel 2013–2021 on statistikaameti registripõhise loenduse metoodikameeskond töötanud järgmistes suundades:

1. koostöös riiklike registritega on kontrollitud registriandmete kvaliteeti, osutatud puudujääkidele ja toetatud kvaliteeti parandavaid tegevusi;
2. registrites paikneva info põhjal loendustunnuste arvutamiseks on välja töötatud ja kontrollitud algoritme;
3. registrites sisalduva vale või ebatäpse teabe parandamiseks ja täpsustamiseks on loodud metoodika (indeksid), mis kasutab mudeleid, mille info pärineb paljudest registritest ja muudest infoallikatest.

Käesolevas dokumendis on esitatud 2021. aasta loenduse registrite põhjal moodustatud kõigi loendustunnuste metoodika kirjeldus. Dokument on jagatud neljaks peatükiks. Esimeses peatükis antakse ülevaade loenduse üldkogumitest: kuidas on moodustatud isikute, leibkondade ja eluruumide üldkogum. Teises osas tutvustatakse kõiki neid isikute kohta käivaid kohustuslikke loendustunnuseid, mida peab moodustama iga EL-i riik. Kolmandas kirjeldatakse neid loendustunnuseid, mille on tellinud Eesti riik, ja viimasest peatükist leiab eluruumide kohta käivad loendustunnuste metoodika kirjeldused.

Kõik isikute ja eluruumide kohta käivate loendustunnuste alapeatükid on jagatud kolmeks: esimesena on antud definitsioon, millele loendustunnus vastama peab (kohustuslike tunnuste definitsioon pärineb EL-i määrusest, riigisiseste tunnuste defineerimisel on lähtutud eelmisel loendusel kasutatud definitsioonidest); sellele järgnevad registrid, mida loendustunnuse moodustamiseks kasutatud on; ning lõpuks kirjeldatakse algoritmi, mille abil loendustunnus kokku on pandud.

Dokumenti täiendatakse 2022. aasta jooksul kooskõlas avaldamiskalendriga. Täiendamisega seotud kuupäevad on lisatud alapeatükkide pealkirja.

Sisukord

Sissejuhatus	1
Sisukord	2
Mõisted ja lühendid	4
1. Üldkogumid	6
1.1. Isikute üldkogum	6
1.2. Leibkondade üldkogum – alates 06.09.2022	8
1.3. Eluruumide üldkogum	9
2. Isikute kohta käiv info (EL-is kohustuslik)	11
2.1. Alaline elukoht (<i>place of usual residence</i>)	11
2.2. Sugu ja vanus (<i>sex and age</i>)	15
2.3. Seaduslik perekonnaseis (<i>legal marital status</i>)	15
2.4. Sünniriik (<i>country of birth</i>)	16
2.5. Kodakondsus (<i>country of citizenship</i>)	17
2.6. Alaline elukoht aasta enne loendust (<i>place of usual residence on year prior to census</i>) – alates 23.11.2022	17
2.7. Töökoha asukoht (<i>location of place of work</i>) – alates 15.12.2022	17
2.8. Hõiveseisund (<i>current activity status</i>) – alates 15.12.2022	17
2.9. Amet (<i>occupation</i>) – alates 15.12.2022	17
2.10. Majandustegevusala (<i>industry (branch of economic activity)</i>) – alates 15.12.2022	17
2.11. Töölane seisund (<i>status in employment</i>) – alates 15.12.2022	17
2.12. Haridustase (<i>educational attainment</i>)	17
2.13. Kunagi välismaal elanud ja riiki saabumise aasta (alates 1980. aastast) (<i>ever resided abroad and year in arrival in the country (from 1980)</i>) – alates 23.11.2022	18
2.14. Paikkond	18
2.15. Seisund leibkonnas / leibkondlik staatus (<i>household status</i>) – alates 06.09.2022	18
2.16. Seisund perekonnas / perekondlik staatus (<i>family status</i>) – alates 06.09.2022	18
2.17. Tuumperekonna tüüp (<i>type of family nucleus</i>) – alates 06.09.2022	18
2.18. Tuumperekonna suurus (<i>size of family nucleus</i>) – alates 06.09.2022	19
2.19. Tavaleibkonna tüüp (<i>type of private household</i>) – alates 06.09.2022	19
2.20. Tavaleibkonna suurus (<i>size of private household</i>) – alates 06.09.2022	19
3. Isikute kohta käiv info (riigisisene)	20
3.1. Rahvus	20
3.2. Emakeel	20
3.3. Sünnitatud laste arv	20
3.4. Naise vanus esimese lapse sünnitamise ajal	21
3.5. Teine elukoht – alates 23.11.2022	21
3.6. Põlisus – alates 04.10.2022	21
3.7. Elatusallikad – alates 15.12.2022	21

4.	Eluasemega seotud tunnused	22
4.1.	Elamistingimused (<i>housing arrangements</i>)	22
4.2.	Eluruumi kasutamise alus (<i>tenure status of households</i>)	23
4.3.	Elamispinna tüüp (<i>type of living quarters</i>)	24
4.4.	Tavaeluruumide asustatus (<i>occupancy status of conventional dwellings</i>)	24
4.5.	Omandisuhe (<i>type of ownership</i>)	25
4.6.	Elanike arv eluruumis (<i>number of occupants</i>)	25
4.7.	Kasulik põrandapind ja/või eluaseme tubade arv (<i>useful floor space and/or number of rooms of housing units</i>)	26
4.8.	Eluaseme asustustiheduse standard (<i>density standard</i>)	27
4.9.	Veevarustussüsteem (<i>water supply system</i>)	28
4.10.	Tualettruum (<i>toilet facilities</i>)	28
4.11.	Pesemisvõimalus (<i>bathing facilities</i>)	29
4.12.	Kütte tüüp (<i>type of heating</i>)	29
4.13.	Eluruumid hoone tüübi järgi (<i>dwellings by type of building</i>)	30
4.14.	Eluruumid ehitusaja järgi (<i>dwellings by period of construction</i>)	31
5.	Viited	32

Mõisted ja lühendid

ADS	Aadressiandmete süsteem
ADS_OID	Aadressiobjekti identifikaator aadressiandmete süsteemis
ADR_ID	Aadressi identifikaator aadressiandmete süsteemis
ARIREG	Äriregister
EHAK	Eesti haldus- ja asustusjaotuse klassifikaator
EHIS	Eesti hariduse infosüsteem
EHR	Riiklik ehisregister
EMPIS	Töötuna ja töötajana arvel olevate isikute ning tööturuteenuste osutamise register
EMSR	Meditiiniline sünniregister
EMTAK	Eesti majanduse tegevusalade klassifikaator
ESD	Erijuhtude sotsiaalmaksu deklaratsioon
ESU	Eesti sotsiaaluuring
e-toimik	E-toimiku süsteem (e-toimik)
ETR	Riiklik elamis- ja töölubade register
ETU	Eesti tööjõu-uuring
FIDEK vorm E	Residendist füüsilise isiku ettevõtlusest saadud tulu
FIDEK vorm A	Residendist füüsilise isiku tuludeklaratsioon
FIE	Füüsilisest isikust ettevõtja
INF1	Dividendide ja omakapitalist tehtud väljamaksete saajate deklaratsioon
ISCED	Rahvusvaheline ühtne hariduse liigitus (<i>International standard classification of education</i>)
KIR	Vangide ja kriminaalhooldusaluste register
KIRST	Ravikindlustuse andmekogu
KMAIS	Isikut tõendavate dokumentide andmekogu
KOPIS	Kohustusliku kogumispensioni register
KOV	Kohalik omavalitsus
KR	Kinnistusraamat
KVKR	Kaitseväekohustuslaste register
LEKU	Leibkonna elukoha kontrolluuring
liiklusregister	Liiklusregister
MKR	Maksudokumentide register
NUTS	Euroopa Liidu ühine piirkondlike üksuste statistiline klassifikaator (<i>Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques</i>)
RAKS	Rahvusvahelise kaitse andmise register
PÕMAK	Põllumajanduslike majapidamiste andmekogu
REGREL	Registripõhine rahva- ja eluruumide loendus
REL	Rahva- ja eluruumide loendus

RETS	Retseptikeskus
RIHA	Riigi infosüsteemi haldussüsteem
RK	Rahvuse klassifikaator
RR	Rahvastikuregister
SA	Statistikaamet
SAP	Riigi personali- ja palgaarvestuse andmekogu
SKA	Sotsiaalkindlustusamet
SKAIS	Sotsiaalkaitse infosüsteem
SPI	Statistiline majandusüksuste register
SPR	Surma põhjuste register
STAR	Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister
TETRIS	Töövõime hindamise ja töövõimetoetuse andmekogu
TÖR	Töötamise register
TSD	Tulu- ja sotsiaalmaksu, kohustusliku kogumispensioni makse ja töötuskindlustusmakse deklaratsioon
TSD Lisa 1A	Residendist füüsilistele isikutele tehtud väljamaksed
TSD Lisa 2A	Mitteresidendist füüsilistele isikutele tehtud väljamaksed

1. Üldkogumid

Registripõhise loenduse kõige olulisem teema on seotud registrite kvaliteediga, mis tuleneb elanike poolt registritesse antud ebatõestest andmetest. Eesti kõige suurem probleem selles osas on elukohtaandmete ekslikkus rahvastikuregistris.

Seda arvestades on statistikaametis välja töötatud nn indeksite meetodika (residentsuse ja paiknemise indeks) registritest saadavate andmete kontrollimiseks ja täpsustamiseks suure hulga teiste registrite ja andmeallikate abil.

Mõlema nimetatud indeksi puhul kasutatakse teabeallikana Eesti administratiivseid andmekogusid, mis moodustavad hästi koostoimiva ühiste identifikaatoritega tuvastatavate andmete süsteemi. Lähtudes eeldusest, et Eestis elav ja tegutsev inimene jätab tänapäeval endast maha jälgi kirjetena eri andmekogudes, on võimalik igal aastal kontrollida niihästi inimeste siinviibimist (residentsust) ja paiknemist kui ka inimestevahelisi seoseid. Sellise kontrollimise aluseks on igal aastal registrites fikseeritavad elumärgid, partnerluse märgid ja paiknemise märgid. Indeksid moodustatakse igal aastal nende märkide lineaarsete kombinatsioonidena, mille põhjal on võimalik isikuga seotud muutusi aastate kaupa jälgida.

Indeksid arvutatakse kõigile inimestele, kellele on kunagi omistatud Eesti isikukood. Seega on võimalik jälgida ka Eestist lahkunud inimesi, sh tuvastada nende naasmist või teha kindlaks pendelrändajate liikumist kodumaa ja teiste riikide vahel (Tiit, Vähi, Kool, 2018).

Kuigi indeksite üldised põhimõtted on fikseeritud ja mudelite parameetrid empiiriliselt hinnatud, on tegemist areneva meetodikaga, millesse igal aastal võib lisanduda uusi elumärke, kui algteave (sh suurandmed) on täienenud. Kasutamise ja lisauuringute käigus hinnatakse indeksite põhjal tehtud otsustuste täpsust ja esitatakse tulemuste juures ka hinnanguvead. Uue info (lisanduvate märkide) kasutuselevõtuga suureneb indeksipõhiste hinnangute täpsus järjekindlalt.

1.1. Isikute üldkogum

Isikute üldkogumi moodustamiseks on Ene-Margit Tiit ja Ethel Maasing välja töötanud residentsuse indeksi (Tiit, Maasing, 2016), mis kasutab paljude andmekogude infot, hindamaks inimese Eestis viibimise tõenäosust.

Rahvusvaheliste reeglite kohaselt loendatakse isikuid, kes loendushetkel on riigi püsielanikud ehk residendid, st isikuid, kes on riigis elanud vähemalt ühe aasta jooksul, või on riigis küll vähem aega elanud, kuid kavatsesid riiki vähemalt aastaks jääda. Loendatakse ka neid, kes on riigist vähem kui aasta tagasi lahkunud, kuid ei kavatse välismaale jääda rohkem kui aastaks. Ei loendata inimesi, kes on riigist lahkunud enam kui aasta tagasi.

Kõigi nende tingimuste kindlakstegemine on raske registripõhises loenduses, kus inimestelt nende kavatsuse küsimine pole võimalik. Tehti siiski üldine eeldus: kui inimene on sisse rännates oma saabumise registreerinud, siis ta kavatses jääda vähemalt aastaks, ja kui ta on oma lahkumise registreerinud, siis ta kavatses jääda teise riiki vähemalt aastaks.

Pikemaajalise riigis viibimise või mitteviibimise saab üsna suure tõenäosusega kindlaks teha, kasutades nn elumärke, mis on määratud isiku aktiivsusega riiklikes registrites. Selleks töötati välja residentsuse indeks, mis arvutatakse välja igal aastal iga isiku jaoks, kes kas on resident või võiks residendiks saada. See indeks omandab väärtuse 0-st 1-ni ja näitab igal aastal tõenäosust, kas isik on Eesti riigi resident või mitte. Indeksi arvutamise valemis kasutatakse isiku residentsuse seisundit eelmisel aastal ja eelmisel aastal kogutud elumärke:

$$R(k) = 0,8 * R(k - 1) + 0,2 * \sum_{i=1}^n a_i * E_i$$

Igale riiklikule registrile vastab valemis elumärk E_i , mis on väärtusega 0, kui isik eelmise aasta jooksul selles registris aktiivne ei olnud, ja väärtusega 1, kui ta selles registris (vähemalt üks kord) aktiivne oli. Kui indeksi väärtus on suurem kui lävend 0,7, loetakse isik residentide hulka kuuluvaks.

Avaldise kuuluvad kordajad a_i , lävend 0,7 ning parameetrite väärtused 0,2 ja 0,8 on määratud statistiliselt nii, et indeksipõhiselt määratud residendid oleksid võimalikult lähedased loendustingimuses sõnastatud residentide määratlusele. Statistilise hinnangu viga esitatud protseduuri korral on suurusjärgus 0,05%, st Eesti puhul u 700 isikut.

Indeksi väärtus arvutatakse kõigile isikutele, kes kuuluvad laiendatud üldkogumisse. Sinna kuuluvad isikud, kes olid viimase, 2011. aasta rahvaloenduse kogumis või Eesti rahvastikuregistris (aastail 2012–2017). Igal aastal täiendatakse laiendatud üldkogumit Eesti rahvastikuregistrist saadava info põhjal. Laiendatud üldkogumisse kuuluvate isikute registreeritud elukoht võib olla nii Eestis kui ka välismaal või hoopis puududa, samuti võivad need isikud olla paigutatud rahvastikuregistri nn passiivsesse ossa. 2017. aastal arvutati indeks enam kui 1,6 miljoni isiku jaoks. See annab võimaluse määrata residendiks ka tagasipöördunud, kui neil on Eesti isikukood.

Indeks arvutatakse igal aastal aasta alguses elus olevate isikute jaoks, kasutades selleks kõiki teadaolevaid administratiivseid registreid (ja nende sõltumatuid alamregistreid) ning leides kõigi isikute jaoks kõik eelmisel aastal omandatud elumärgid. Niisugusel viisil arvutatakse statistikaametis alates 2016. aastast Eesti rahvaarvu ja selliselt määratletud rahvaarv on 2–3% võrra väiksem rahvastikuregistri rahvaarvust, sest indeksipõhises rahvastikuarvestuses arvestatakse ka registreerimata rändega. Kuna iga-aastane rahvaarv arvutatakse indeksipõhiselt, moodustab residentide kogum ühtlasi ka REGREL-i isikute üldkogumi.

Tabel 1. Elumärkide selgitused ja registrid

Jrk reg	Jrk elumärk	Register	Elumärgi nimetus	Selgitus
1	1	ETR	ETR	Isik oli 31. dets seisuga ETR-i väljavõttes (tal on kehtiv elamisõigus või tööloa)
2	2	EHIS	EHIS	Isik oli 10. nov või 31. dets seisuga õpilane (alus-, üld-, kutse-, kõrgharidus)
	3		EHIS_PEDA	Pedagoogide andmed saame registripidajalt eelmise aasta 10. nov ja 31. dets seisuga üks kord aastas
	4		HUVIHARIDUS	Andmed saame registripidajalt eelmise aasta 10. nov ja 31. dets seisuga üks kord aastas. Seega elumärgi saab isik, kes aasta jooksul on osalenud vähemalt ühes huviharidusega seotud tegevuses (nii saavad kaasatud lapsed ja pensionärid, kes muidu võivad saada vähe elumärke)
3	5	TÖR	TOR	Isik oli TÖR-is vähemalt ühe päeva
4	6	STAR	STAR	Isik on STAR-is, st on saanud või taotlenud KOV-ilt mingisugust sotsiaaltoetust, sissetulekust sõltuvat toetust (nt toimetulekutoetus) jne
5	7	KVKR	KVKR	Isik oli kaitseväe- või asendusteenistuses
6	8	Liiklusregister	LR_JL	Isik tegi või vahetas juhiloa
	9		LR_OM	Isik on ostnud või müünud sõiduki, on olnud liisingusõiduki kasutaja või on olnud juriidiliselt isikult ostetud või juriidilisele isikule müüdnud sõiduki kasutaja
	10		LR_EKSAM	Isik on liiklusvahendi juhtimisõiguse saamiseks osalenud teooria- või sõidueksamil
7	11	e-toimik	ET	Isik on osalenud kohtuistungil või ülekuulamisel; isik on toime pannud kuri- või väärteo ja sündmusega seostatud; isik on isiklikult võtnud vastu dokumendi, mille puhul kättesaamise info on nõutav (v.a elektroonilisel teel saadetud teated)
8	12	EMPIS	TK	Isik on olnud töötu või töötotsija (töötukassa EMPIS)
9	13	PKR/SKAIS	SKA_INST	Isik on riiklikul ööpäevaringsel erihoolekandel

Jrk reg	Jrk elumärk	Register	Elumärgi nimetus	Selgitus
	14		SOTS_TOET	Isikule või tema eestkostetavale on makstud riiklikku sotsiaaltoetust
	15		SKA_PENS	Isikule makstakse riiklikku pensioni Eesti pangakontole (v.a need, kellele makstakse välisriigi kontole või kes elavad välismaal)
	16		PERE_TOET	Isikule makstakse peretoetust või tal on laps, kelle eest seda makstakse
	17		VANEMAH	Isikule makstakse vanemahüvitist või tal on laps, kelle eest seda makstakse
	18		SKA_P_TV	Isikul on kehtiv puue ja/või töövõimetustõend (k.a need, kellel pole määratud töövõimetuspension) vähemalt üheks päevaks
10	19	KIRST	HAMBARAVI	Isikule on kompenseeritud hambaravi või proteese
	20		RAVIARVE	Isikul on raviarve
	21		LAPSVABASTUS	Isik on vabastatud töölt sünnitamise või lapsendamise tõttu (tal on sünnitus- või lapsendamistõend) vähemalt üheks päevaks
	22		TOOVOIMETUS	Isikul on olnud töövõimetusleht (haigushüvitis, hooldushüvitis) vähemalt üheks päevaks
	23		KINDLUSTUS	Isikul on olnud haigekassa ravikindlustus RR-i väljavõttele eelnenud aastal vähemalt korra (v.a need, kellel olid ainult järgnevad kindlustused: isik kuni 19-aastaseks saamiseni, välismaa üliõpilane, Eesti pensionär teises EL-i liikmesriigis ja EL-i liikmesriigis elav pereliige)
11	24	RETS	DIGIRETSEPT	Isik on aasta jooksul välja ostnud digiretsepti (väljaostja, mitte see, kellele retsept kirjutati)
12	25	KMAIS	KMAIS	Isik on vahetanud isikut tõendavat dokumenti 2016. a jooksul. Isik on taotlenud dokumenti Eestis ning see on ka väljastatud Eestis, mitte mujal välisesinduses
13	26	KIR	VANGIS	Isik on viibinud vähemalt ühe päeva kinnipidamises või kriminaalhooldusel
	27		VANGI_KUL	Isik on külastanud Eesti vanglas olevat isikut
14	28	RR	ABIELU	Isik on Eestis abielu registreerinud
	29	RR	LAHUTUS	Isik on Eestis abielulahutuse registreerinud
15	30	SAP	SAP	Isik on vähemalt ühe päeva aastas olnud tööl riigiasutuses
16	31	TETRIS	TOOVOIM	Isikul on kehtiv vähenenud töövõime tõend ja/või ta on esitanud töövõime hindamise taotluse
	32	RR	EL_MUUTUS	Isik on aasta jooksul registreerinud uue elukoha Eestis eluruumi täpsusega (varasem eluruumi täpsusega registreeritud elukoht oli samuti Eestis)
17	33	Euroopa Sotsiaalfondi andmekorje	ESF	Isik on osalenud vähemalt ühe päeva jooksul aastas ESF-i tegevustes. Tegemist ei ole registriga, vaid ulatusliku uuringuandmestikuga (Euroopa sotsiaalfondi tegevustes osalejate andmekorje statistikaametis 2014–2025)
18	34	MKR	TSD	Isiku kohta on esitatud TSD lisa 1A: residendist füüsilistele isikutele tehtud väljamaksed, kinnipeetud tulumaks, kohustusliku kogumispensionide makse ja töötuskindlustusmaksed, ning arvatud sotsiaalmaks ja tööandja töötuskindlustusmaksed

1.2. Leibkondade üldkogum – alates 06.09.2022

1.3. Eluruumide üldkogum

Eluruumide üldkogumi moodustavad asustatud ühiseluruumid, asustatud muud elamuüksused ja kõik tavaeluruumid (nii asustatud kui asustamata).

Allikad

ADS – eluruumide aadressiobjektid, nende koodid;
EHR – info hoone kasutusotstarbest;
Kloostrid – info kloostrite asukohtadest;
STAR – info asenduskodude asukohtadest;
SKA – info hoolekandeesutuste asukohtadest;
KIR – info vanglate ja vanglakambrite asukohtadest.

Eluruumide üldkogumi moodustamise lühikirjeldus

Eluruumide üldkogumi andmete põhiallikas on ADS. ADS-i aadressiobjektidest valitakse loenduse momendil kehtivad hooned ja hooneosad ehk lai eluruumide üldkogum. Allpool definitsioonide osas selgitatakse, millised hooned ja hooneosad liigitatakse eluruumide üldkogumisse ja millised mitte.

Liigitusaluse kontrollimiseks lingitakse lai eluruumide üldkogum EHR-i ja loenduse isikute üldkogumiga. ADS ja EHR lingitakse EHR_KOOD-i ja OSA_KOOD-i järgi, mis on vastavalt hoone ja hooneosa koodid (EHR-is on kõikidel hoonetel ja hooneosadel olemas kood vastavalt EHR_KOOD ja OSA_KOOD. ADS-is on see kood olemas ainult nendel objektidel, mis on lingitud EHR-iga aadressiobjektidel). ADS ja loenduse isikute elukohad lingitakse ADS_OID-i järgi.

Aadressiobjekti identifikaatoril ADS_OID näitavad esimesed kaks tähte, kas objekt on hoone või hooneosa: EE või ME tähendab, et objekt on hoone; ER või MR näitab, et tegemist on hooneosaga.

Hoonete ja hooneosade tüüpide definitsioonid:

- EE – elukondlik hoone, EHR-is vastab see hoonetele nimetusega elamu või osadel juhtudel ka mitteelamu;
- ME – mitteelukondlik hoone, EHR-is vastab see hoonetele nimetusega mitteelamu või osadel juhtudel ka elamu;
- ER – eluruum, EHR-is vastab see hooneosale nimetusega korter;
- MR – mitteeluruum, EHR-is vastab see hooneosale nimetusega mitteeluruum.

Registripõhisel rahvaloendusel moodustatakse hoone tüüp (elamu või mitteelamu) kõigepealt EHR-i andmetele tuginedes ja kui EHR-iga linki pole, siis kasutatakse ADS_OID-i esimest kaht tähte.

Aadressiobjektid, mis vastavad alltoodud tingimustele, moodustuvad eluruumide üldkogumi.

Esimesena saab määrata **ühiseluruumid** ehk ruumid, mis on elupaigana ettenähtud suurele inimrühmale või paljudele leibkondadele ning mida vähemalt üks isik kasutab loenduse ajal alalise elukohana. Registripõhisel loendusel saab selle grupi moodustada eluruumide üldkogumist, kasutades järgmisi tingimusi:

- asustatud hooneosad hoones, mille kasutusotstarve on EHR-i järgi „Hoolekandeesutuste ja ühiselamute hooned“;
- asustatud hooneosad kloostrite hoonetes;
- asenduskodud (STAR);
- erihooldekodud (SKA);
- kinnipidamisasutuste aadressid (KIR);
- eluruum, mida loenduse hetkel kasutas alalise elukohana vähemalt 16 inimest.

Järgnevalt määratakse **muud elamuüksused** ehk hütid, majakesed, onnid, osmikud, haagissuvilad, paatmajad, küünid, veskid, koopad või muud varjualused, mida kasutatakse elamiseks loenduse ajal. Registripõhisel loendusel määratakse eluruumid muuks elamuüksuseks juhul, kui hooneossa, mille aadressiobjekti tüüp on mitteeluruum, on oma elukoha registreerinud isik, kes ei ela ühiseluruumis.

Viimasena määratakse **tavaeluruumid**, mis on kas korter, ühepereelamu, isoleeritud osa eramust, ridaelamu või paarismajaboks; loenduse hetkel võib see olla asustatud või vaba. Eluruum loetakse tavaeluruumiks, kui see ei ole ühiseluruum ega muu elamuüksus, kuid on kas ühepereelamu (v.a asustamata suvila) või hooneosa, mille aadressiobjekti tüüp on korter ehk ADS_OID-i esimesed kaks tähte on ER.

Eluruumide üldkogumi eluruum on elupaik ühele leibkonnale, mille aadressiobjekt on kas ühepereelamu, korter hoones või asustatud mitteiluruum (tabel 2).

Tabel 2. Eluruumide üldkogumi jaotus ja selgitused

Eluruumid	Hoone	Ühepereelamu ehk ühe korteriga või ilma korteriteta hoone, mille EHR-i kasutusotstarve on „ühe korteriga elamu“, v.a asustamata suvila
	Korter	Hooneosa, mille aadressiobjekti tüüp on ER
	Mitteeluruum	Asustatud hooneosa, mille aadressiobjekti tüüp on MR

2. Isikute kohta käiv info (EL-is kohustuslik)

2.1. Alaline elukoht (*place of usual residence*)

Definitsioon

Elukoht loetakse alaliseks, kui loenduse hetkel on isik elanud või kavatseb elada kõnealuses elukohas vähemalt 12 kuud. Juhul kui selles elukohas elamise kavatsust mõõta ei ole võimalik, lubatakse alaliseks elukohaks märkida see elukoht, kuhu isik on registreeritud.

Erandid

a) Kui isik elab aasta jooksul tavaliselt rohkem kui ühes elukohas, on tema alaliseks elukohaks see, kus ta veedab enamiku aja aastast, olenemata sellest, kas see elukoht asub mujal samas riigis või välismaal. Ent isiku jaoks, kes töötab nädala sees kodukohast eemal ja naaseb nädalavahetusel perekonna elukohta, on alaliseks elukohaks tema perekonna elukoht, olenemata sellest, kas tema töökoht asub mujal samas riigis või välismaal.

b) Esimese ja teise taseme haridust andvate koolide õppurite, kes enamiku kooliaastast kodunt eemal viibivad, ükskõik kui sageli nad perekonna elukohta naasevad, alaliseks elukohaks on perekonna elukoht, olenemata sellest, kas nad omandavad haridust mujal samas riigis või välismaal.

c) Kolmanda taseme haridust omandavate õppurite, kes enamiku kooliaastast oma kõrgkooliõpingute vältel kodunt eemal viibivad, alaliseks elukohaks on õppeaasta vältel kehtiv aadress, ükskõik kas tegemist on asutuse (näiteks ühiselamu) või eramajutusega, olenemata sellest, kas nad omandavad haridust mujal samas riigis või välismaal. Kui haridust omandatakse samas riigis, võib erandjuhul pidada alaliseks elukohaks ka perekonna elukohta.

d) Asutust peetakse sealsete elanike alaliseks elukohaks juhul, kui elanikud on loenduse ajaks seal elanud või tõenäoliselt elavad seal vähemalt 12 kuud.

e) Ajateenija ning sõjaväekasarmus või -laagris elava sõjaväelase elukohaks loetakse koht, kus ta enamiku ööpäevasest puhkeajast veedab.

f) Kodutute või peavarjuta isikute, rändrahva liikmete, hulkurite ning püsiva elukohata isikute alaliseks elukohaks peetakse loenduspaika.

g) Lapse, kes elab vaheldumisi kahes elukohas (näiteks kui vanemad on lahutatud), alaliseks elukohaks peetakse seda, kus ta veedab enamiku oma ajast. Kui mõlema vanema juures veedetakse võrdne aeg, on alaliseks elukohaks see, kus laps loenduse hetkel ööbib; või alternatiivina see leibkond, kus on lapse seaduslik või registrijärgne elukoht.

h) Loendatakse ka meremehed ja kalurid, kelle alaline elukoht on riigis, kuid kes rahvaloenduse ajal on merel (kaasa arvatud need, kellel puudub muu elukoht peale laeva pardal ette nähtud ööbimiskoha).

i) Loendatakse ka isikud, kes viibivad riigis ebaseaduslikult või dokumentideta, samuti varjupaiga-taotlejad ja isikud, kes on taotlenud pagulase staatust või muud samalaadset rahvusvahelist kaitset; või sellise staatuse või kaitse saanud, tingimusel, et nad vastavad alaliselt riigis elamise kriteeriumidele. Eesmärgiks ei ole neid isikuid teistest eristada, vaid tagada, et nad ei jääks loendusest välja.

j) Loendatakse lapsed, kes on sündinud kaheteistkümneme kuu jooksul enne loenduse vaatlusaega ja kelle pereliikmed elavad vaatlusajal alaliselt riigis.

k) Loendatakse ka isikud, kelle riigis viibimise kestus (tegelik ja/või kavatsetud) on täpselt üks aasta. Sõjaväelased, mereväelased ja diplomaatiline personal ning nende pereliikmed.

l) Riigis viibivad välisriigi sõjaväelased, mereväelased ja diplomaatiline personal ning nende pereliikmed jäetakse olenemata nende riigis viibimise kestusest riigi alalise elanikkonna hulgast välja.

m) Kui välisriigis viibivate sõjaväelaste, mereväelaste ja diplomaatilise personali ning nende pereliikmete välisriigis viibimise kestust on võimalik kindlaks teha, kehtivad järgmised reeglid:

- kui nad elavad välismaal vähem kui 12 kuud ja kavatsevad naasta oma lähtekohta, jaotatakse nad riigi piires vastavalt alalise elukoha reeglitele. Eelkõige võib neid jaotada järgmiselt (kahanevas tähtsusjärjekorras): 1) nende perekonna elukoha aadress riigis, kui see on olemas, või 2) riigi piires asuv teenistuskohast, kuhu nad olid enne riigist lahkumist määratud;
- kui nad elavad välismaal vähemalt 12 kuud või kui nad ei kavatse pöörduda tagasi oma lähtekohta (isegi kui nad pöörduvad 12 kuu jooksul riiki tagasi), omistatakse neile lähteriigis nn virtuaalne koht (*extra-region*).

Alalise elukoha määratluse kohaselt peetakse ajutiselt eemal viibivaks ja seega kogurahvastiku hulka kuuluvaks isikuid, kes muidu elavad loenduskohas, kuid parajasti ei viibi seal või eeldatavasti ei viibi seal loendamise ajal vähem kui ühe aasta jooksul. Ent ajutiselt eemal viibivaks ei peeta isikuid, kes elavad või eeldatavasti elavad väljaspool loenduspaika ühe aasta või kauem, ning seepärast arvatakse nad kogurahvastikust välja. See, kui sageli ja kui pikalt nad oma perekonda külastavad, tulemust ei mõjuta.

Isikuid, keda loendatakse, kuid kelle puhul ei ole loenduskohas täidetud alalise elukoha kriteeriumid, st nad ei ela või eeldatavasti ei ela katkematu 12-kuulise ajavahemiku vältel loenduspaigas, peetakse ajutiselt kohal viibivaks ning seepärast ei arvestata neid alalise elanikkonna hulka.

Geograafiline piirkond		GEO.N.	GEO.M.	GEO.H.
0.	Kokku	0.	0.	0.
x.	Kõik NUTS3 piirkonnad		x.	x.
x.x.	Kõik LAU2 piirkonnad			x.x.

Eestis kuuluvad LAU2-sse kohalikud omavalitsused (KOV).

NUTS3 tase koondab maakonnad järgmisteks gruppideks:

- Põhja-Eesti: Harjumaa
- Lääne-Eesti: Hiiumaa, Läänemaa, Pärnumaa ja Saaremaa
- Kesk-Eesti: Järvamaa, Lääne-Virumaa ja Raplamaa
- Kirde-Eesti: Ida-Virumaa
- Lõuna-Eesti: Jõgevamaa, Põlvamaa, Tartumaa, Valgamaa, Viljandimaa, Võrumaa

Allikad

Alalise elukoha kokkupanemiseks kasutatakse järgmisi registreid: E-toimik, KIRST, liiklusregister, MKR, RETS, RR, STAR, Elering, TETRIS, VANGIS, KR, REL2011, EHIS, KMAIS, KOPIS ja TÖR.

Algoritm

Registripõhisel loendusel määratakse alaline elukoht, kasutades paiknemisindeksi meetodikat, mis on arenenud välja residentsuse indeksi ideest, ja teisel prooviloendusel kasutatud partnerlusindeksit. Paiknemisindeks on mõeldud vastama kahele küsimusele: kus ja kellega koos inimene elab. Teisisõnu, samal ajal leitakse inimeste jaotus leibkondadesse ning nende elukohad.

Paiknemisindeksi töökaik on järgmine: eri andmekogudest kogutakse märke, mis võiksid viidata, kas kaks inimest elavad samas leibkonnas (**Error! Reference source not found.3**). Sellisteks märkideks on muuhulgas ka partnerlusmärgid, kuid erinevalt partnerlusindeksist ei seata piiranguid isikute soole, vanusele ega sugulusele. Seega sobivad isikuid siduvateks märkideks ka vanemlus või lapsetoetuse maksimine last hooldavale täiskasvanule.

Ka on olulised märgid, mis seovad isikut mingite kohtadega (Tabel 44), olgu need siis võimalikud elukohad (nt aadress RR-is, omand, elektrivõrguga liitumise aadress), või märgid, mis näitavad lihtsalt, millises kandis inimene elab (nt perearst, töökoht, kool; apteek, kust on ostetud digiresept).

Tabel 3. Isikuid siduvad märgid

Andmekogu	Seos isikute vahel
E-toimik, maksekäsu kiirmenetluse infosüsteem	Isikud on elatisvaidluses <i>samal poolel</i> (nt elatise saaja ja laps, kelle eest elatist makstakse)
	Isikud on elatisvaidluses <i>vastaspooltel</i> (nt elatise saaja ja maksja)
Ravikindlustuse andmekogu	Üks isik on loendusmomendile eelnenud aastal hooldanud teist
Liiklusregister	Isikud on seotud sama sõidukiga (nt auto omanik ja kasutaja)
Maksukohustuslaste register	Isikud on ühiselt võtnud eluasemelaenu (panga esitatud info intresside maksutagastuse jaoks)
	Isik on esitanud tuludeklaratsioonis teise isiku koolituskulud
	Isik sai tulumaksuvabastust kahe või enama lapse eest. Lapse ja deklaratsiooni esitaja vahel on seos
	Üks abikaasa on kandnud teisele üle maksuvaba tulu
Retseptikeskus	Üks isik on teisele välja ostnud digiresepti
Rahvastikuregister	Isikud on abielus
	Isikud on lahutatud
	Üks isik on teise ema
	Üks isik on teise isa
	Täiskasvanu on teise täiskasvanu eestkostja
	Laps on vanemast eraldatud
	Isikul on osaline või piiratud lapse vara- ja/või isikuhooldusõigus
	Isikul on lapse täielik vara- ja isikuhooldusõigus
	Isik saab lapse eest peretoetust
	Isik saab lapse eest vanemahüvitist
	Täiskasvanu saab puudega täiskasvanu hooldamise eest lisapuhkust
Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister	Isikud on saanud sama leibkonna koosseisus toimetulekutoetust

Tabel 4. Isikuid ja kohti siduvad märgid

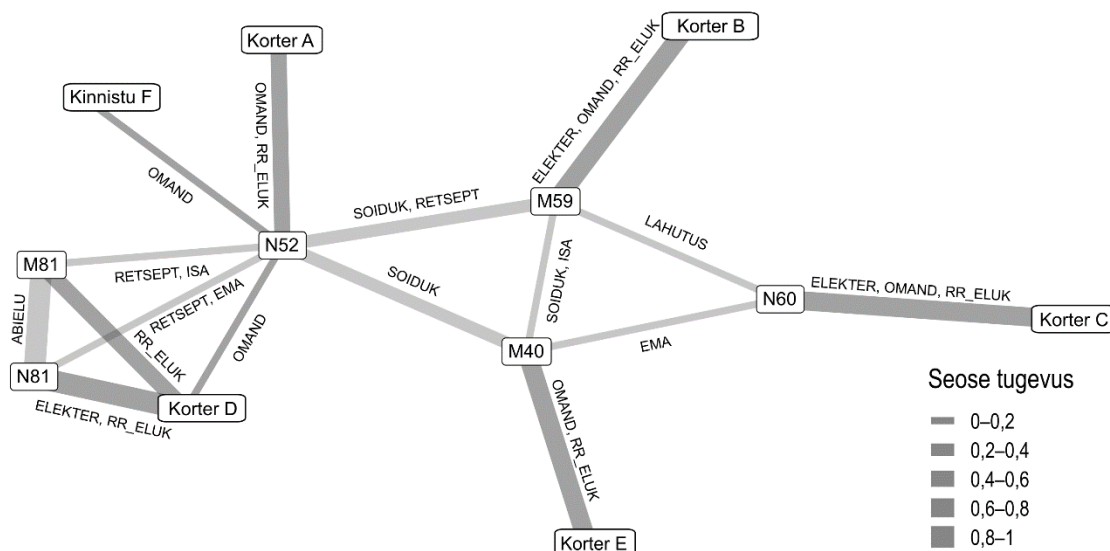
Andmekogu	Seos isiku ja koha vahel	Koha täpsus
Elering	Isikul on aadressil elektrileping	Võimalik elukoht
Töötuna ja töötusajana arvel olevate isikute ning tööturuteenuste osutamise register	Isiku elukoht	Võimalik elukoht
	Isiku postiaadress	Võimalik elukoht
Vangiregister	Kriminaalhooldusel oleva isiku elukoht	Võimalik elukoht
Kinnistusraamat	Isikule kuuluv kinnisvara	Võimalik elukoht
Rahvastikuregister	Isiku registreeritud elukoht	Võimalik elukoht
	Isiku lisa-aadress	Võimalik elukoht
	Isiku varasemad elukohad	Võimalik elukoht
	Isiku viibimiskoht (nt ühiselamu)	Võimalik elukoht
2011. aasta rahva- ja eluruumide loendus	Isiku ning tema ema aadressid	Võimalik elukoht
Sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister	Isiku elukoht	Võimalik elukoht
Maksukohustuslaste register	Isiku eluasemelaenuga ostetud kinnisvara	Võimalik elukoht

Andmekogu	Seos isiku ja koha vahel	Koha täpsus
Eesti hariduse infosüsteem	Lasteaiialapse lasteaed	KOV
	Kutse- või kõrgkooli õppuri kool	KOV
	Üldhariduskooli õpilase kool	KOV
	Pedagoogi töökoht	KOV
Ravikindlustuse andmekogu	Isiku külastatud hambaraviasutus	KOV
	Isiku külastatud raviasutus	KOV
	Isiku perearst	KOV
Isikut tõendavate dokumentide andmekogu	Isikut tõendava dokumendi kättesaamise koht	KOV
Kohustusliku kogumispensioni register	Teise pensionisambaga liitunu aadress	KOV
Retseptikeskus	Apteek, kust isik on välja ostnud digiretsepti	KOV
Töötamise register	Isiku töökoht	KOV

Edasi hinnatakse tõenäosust, et isikud, keda mingi märk seob, ka tegelikult koos elavad. Analoogselt partnerlusindeksiga on tegeliku kooselamise info teada suurtest leibkonnauuringutest: Eesti sotsiaaluuringust ja Eesti tööjõu-uuringust. Uuringuandmete põhjal hinnatakse mudeli parameetreid ning seejärel arvutatakse tõenäosused kõikidele registritest leitud isikute paaridele.

Sarnaselt arvutatakse tõenäosust, et isik elab teatud kohas. Sealjuures võetakse arvesse nii seoste olemasolu konkreetse aadressi ja omavalitsusega kui ka kaugust isiku töökohast, koolist või lasteaiaist.

Isikuid, kohti ja nendevahelisi seoseid saab matemaatiliselt kirjeldada graafina. Graafid koosnevad tippudest ja neid ühendavatest servadest. Näiteks võib vaadelda graafina sotsiaalvõrgustikke, kus tipud moodustuvad inimestest ja servad tekivad sõprade vahel. Mõnikord omistatakse servadele kaal. Näiteks transpordis võib kaht geograafilist punkti (tippu) ühendava tee (serva) kaaluks olla teepikkus. Praegusel juhul on tippudeks inimesed ja kohad ning servadeks nendevahelised seosed. Kaaluks on statistiliselt hinnatud tõenäosus, kas kaks isikut elavad koos või kas isik elab nimetatud kohas (Joonis 1).

Joonis 1. Fragment isikute ja kohtade graafist. Isikuid märkivatel tippudel on märgitud isiku sugu ja vanus. Joone laius märgib tõenäosust, et isikud elavad koos (heledad jooned) või isiku elamist nimetatud kohas (tumedad jooned). Servade sildid näitavad seose iseloomu: RETSEPT – üks isik on ostnud välja teise isiku digiretsepti, RR_ELUK – rahvastikuregistri järgne elukoht, SOIDUK – isikud on seotud sama sõidukiga, nt sama auto kasutajad. Joonis on varem ilmunud ajakirjas Akadeemia (Tiit, Visk, Maasing, Levenko, Lehto, 2021)

Sotsiaalvõrgustike analüüsis on olulisel kohal kogukondade tuvastamine (*community detection*). Matemaatilises mõttes otsitakse hulka tippe, mis on omavahel tugevalt ning teiste tippudega nõrgalt seotud. Ka leibkonda koos selle elukohaga võib vaadelda sellise alamgraafina. Paiknemisindeksi tuum ongi isikute ja kohtade graafi jaotamine kogukondade tuvastamise algoritmi abil alamgraafideks, mis sisaldavad üht või mitut isikut ja vähemalt üht võimalikku elukohta. Samas alamgraafis olevad isikud moodustavad leibkonna ning selles alamgraafis on ka nende elukoht.

Kui ühe leibkonnaga on seotud mitu elukohta, valitakse nende hulgast välja tõenäolisim. Selleks arvestatakse leibkonnaliikmete kaalu seoses iga kohaga, elektritarbimist, elukoha suurust ja mugavusi (keskküte, vannituba, WC, vesi). Elektritarbimise andmed on pärit Eleringist, suuruse ja mugavuste andmed ehitisregistrist. Kuigi paiknemisindeks kaasab valikusse palju registreid, siis enamasti on isikutel tugevaim seos RR-i elukohaga. Näiteks 2022. aastal jättis paiknemisindeks 74% isikutest nende RR-i elukohta.

Kirjeldatud algoritmi rakendatakse tavaleibkonnadesse kuuluvatele inimestele. Eraldi tehakse kindlaks isikud, kes on teadaolevalt kodutud või elavad mõnes asutuses, st kuuluvad asutusleibkonda. Kodutute andmed on küsitud kohalikest omavalitsustelt, hooldekodude ja erihooldekodude andmed pärinevad sotsiaalkaitse infosüsteemist, asenduskodude andmed sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrist, vangide andmed vangiregistrist. Kloostrielanikud tuvastatakse RR-i elukoha aadressi järgi. Lisaks kasutatakse RR-i viibimiskoha aadresse – 2019. aastal jõustunud uue rahvastikuregistri seaduse järgi on mitmetel asutustel, sh hoolekandeaasutustel, kohustus seal viibivatest asukatest RR-ile teada anda.

2.2. Sugu ja vanus (*sex and age*)

Definitsioon

Tunnused „sugu“ ja „vanus“ on ette nähtud kõikide isikutele viitavate kogusummade või vahesummade liigendamiseks. „Vanus“ on inimese vanus täisaastates loendusmomendil (31.12.2021 kell 00:00).

Allikad

Sugu ja sünniaeg määratakse isiku Eesti isikukoodist, mille allikaks on RR.

Algoritm

Sugu ja sünniaeg (aasta, kuu, kuupäev) määratakse isikukoodi seitsmest esimesest numbrist.

Isikukoodi esimese numbriga tähendus: 1 – vahemikus 1800–1899 sündinud mees, 2 – vahemikus 1800–1899 sündinud naine, 3 – vahemikus 1900–1999 sündinud mees, 4 – vahemikus 1900–1999 sündinud naine, 5 – vahemikus 2000–2099 sündinud mees, 6 – vahemikus 2000–2099 sündinud naine. Teine ja kolmas number tähistavad sünniaasta kahte viimast kohta; neljas ja viies number sünnikuud (01 – jaanuar, 02 – veebruar jne) ning kuues ja seitsmes number sünnikuupäeva.

2.3. Seaduslik perekonnaseis (*legal marital status*)

Definitsioon

Perekonnaseisu määratletakse isiku (seadusliku) perekonnaseisuna riigi abieluseaduste (või -tavade) kohaselt (s.o perekonnaseis *de jure*).

Isik liigitatakse vaatluskuupäeval kehtiva kõige uuema perekonnaseisu järgi.

Liikmesriikides, kus seadused sisaldavad sätteid abielus või registreeritud kooselus olevate partnerite kohta, kes elavad seaduslikult lahus, liigitatakse sellised seaduslikult lahus elavad isikud kategooriasse „abielus või registreeritud kooselus“ (LMS.L. 2 ja LMS.H. 2).

Jaotus „seaduslik perekonnaseis“ on ette nähtud kõikide isikutele viitavate kogusummade või vahesummade liigendamiseks.

Seaduslik perekonnaseis		LMS.L.	LMS.H.
0.	Kokku	0.	0.
1.	Ei ole kunagi olnud abielus ega registreeritud kooselus	1.	1.
2.	Abielus või registreeritud kooselus	2.	2.
	2.1. Abielus või registreeritud kooselus vastassoolisega		2.1.
	2.2. Abielus või registreeritud kooselus samasoolisega		2.2.
3.	Lesk või isik, kelle registreeritud kooselu lõppes seoses partneri surmaga (ei ole uut abielu ega uut kooselu registreerinud)	3.	3.
4.	Lahutatud või isik, kelle registreeritud kooselu on ametlikult lõpetatud (ei ole uut abielu ega uut kooselu registreerinud)	4.	4.
5.	Täpsustamata	5.	5.

Eelmises loendusvoorus eristati abielu ja registreeritud kooselu, 2021. aasta loendusvoorus seda ei tehta.

REGREL-i momendi seisuga samasooliste ja vastassooliste registreeritud kooselu alamjaotusi moodustada ei ole võimalik. Kooseluseadus kehtib alates 01.01.2016, kuid rakendussätteid puuduvad ja seetõttu ei ole andmeid registritesse kogutud.

Allikad

Seadusliku perekonnaseisu andmete aluseks on RR ja REL2011.

Algoritm

RR-i perekonnaseis loetakse prioriteetseks, sest see on dokumendipõhine; REL2011 andmetega täiendatakse perekonnaseisu vaid siis, kui inimest RR-is ei ole. 15–17-aastased (k.a) loetakse vallalisteks, kui eelneva põhjal neile muud perekonnaseisu ei saa omistada. Alla 15-aastased loetakse vallalisteks olenemata sellest, mis on nende perekonnaseis RR-is või REL2011-s.

2.4. Sünniriik (*country of birth*)

Definitsioon

Sünnikoha andmete kogumisel võetakse aluseks ema alaline elukoht lapse sünni ajal, või kui see ei ole võimalik, siis koht, kus laps sündis. Sünniriigi kohta kogutakse andmed loendusmomendil kehtivate rahvusvaheliste piiride alusel.

Allikad

Sünniriigi kohta käivad andmed pärinevad RR-ist (sünniriik ja ema elukoht sünnihetkel), statistikaameti sündide andmetest (RAAB) ja REL2011-st. RR-ist on kasutusel aastavahetuse väljavõtted aastast 2005.

Algoritm

Sünniriigi algoritm on sünniaastati erinev.

- Enne 1970-ndat aastat sündinutele omistatakse sünniriik REL2011 andmete põhjal, ja kui neist andmetest ei piisa, siis RR-i sünniriigi andmetest.
- 1971.–2011. aastal sündinute jaoks kasutatakse RR-ist mõlemat sünniriigi tunnust ning REL2011 andmeid. Esimesena kasutatakse REL2011 andmetest pärinevat infot, seejärel RR-i sünniriigi infot ja kolmandana infot, mis on olnud isiku ema elukoht sünnitamise hetkel RR-is.
- Pärast 2011. aastat sündinutele määratakse Eesti sünniriigiks neile lastele, kes on olnud statistikaametis Eestis sündinuna arvel. Välisriigis sündimise info võetakse RR-i sünniriigi infost ja kui sealsetest andmetest ei piisa, siis arvestatakse ema elukohta sünnituse hetkel RR-is.

2.5. Kodakondsus (*country of citizenship*)

Definitsioon

Kodakondsust määratletakse üksikisiku ja tema riigi vahelise erilise õigusliku sidemena, mis on omandatud sünniga või naturalisatsiooni korras kas avalduse või valiku alusel, abielludes või mõnel muul viisil riiklikele õigusaktidele vastavalt.

Kahe või enama kodakondsusega isik liigitatakse ainult ühe kodakondsuse järgi, mis määratakse kindlaks järgmises tähtsuse järjekorras:

1. andmeid esitav riik;
2. kui isikul ei ole andmeid esitava riigi kodakondsust, siis muu EL-i liikmesriik;
3. kui isikul ei ole muu EL-i liikmesriigi kodakondsust, siis muu riik väljaspool EL-i.

Kui inimesel on topeltkodakondsus ja mõlemad riigid on Euroopa Liidu liikmed, ent kumbki ei ole andmeid esitav riik, otsustavad liikmesriigid, millise kodakondsuse alusel isik liigitada.

Allikad

Kodakondsuse määramise aluseks on RR-i, REL2011 ja LTR-i andmed.

Algoritm

RR-i kodakondsus loetakse prioriteetsemaks, sest see on dokumendipõhine; REL2011 andmetega täiendatakse kodakondsust vaid siis, kui üldkogumisse kuuluvat inimest RR-is ei ole. Lisaks täiendatakse alates 01.01.2021 andmeid LTR-ist ehk lühiajalise töötamise registrist.

2.6. Alaline elukoht aasta enne loendust (*place of usual residence on year prior to census*) – alates 23.11.2022

2.7. Töökoha asukoht (*location of place of work*) – alates 15.12.2022

2.8. Hõiveseisund (*current activity status*) – alates 15.12.2022

2.9. Amet (*occupation*) – alates 15.12.2022

2.10. Majandustegevusala (*industry (branch of economic activity)*) – alates 15.12.2022

2.11. Tööalane seisund (*status in employment*) – alates 15.12.2022

2.12. Haridustase (*educational attainment*)

Definitsioon

Haridustase määratakse vähemalt 15-aastastele isikutele arvestades nende kõrgeimat omandatud haridustaset.

Loenduses esitatakse kõrgeim haridustase rahvusvahelise ühtse hariduse liigituse ISCED 2011 alusel.

Haridustase (kõrgeim lõpetatud tase)		EDU.
ISCED tase 0:	Hariduseeta, alusharidus	0.
ISCED tase 1:	Algharidus, praegune põhikooli 6 klassi, põhihariduse nõudeta kutseharidus	1.
ISCED tase 2:	Põhiharidus	2.
	ISCED tase 24: Põhiharidus	24.

	ISCED tase 25:	Kutseharidus koos põhihariduse omandamisega ja kutseharidus põhihariduse baasil	25.
ISCED tase 3:	keskharidus		3.
	ISCED tase 34:	Üldkeskharidus	34.
	ISCED tase 35:	Kutsekeskharidus	35.
ISCED tase 4:	Kutseharidus keskhariduse baasil		4.
ISCED tase 5:	Keskeriharidus keskhariduse baasil		5.
ISCED tase 6:	Bakalaureus või sellega võrdsustatud, rakenduskõrgharidus		6.
ISCED tase 7:	Magister või sellega võrdsustatud		7.
ISCED tase 8:	Doktor või sellega võrdsustatud		8.
Haridus teadmata (vähemalt 15-aastased isikud)			9.
Ei kohaldata (alla 15-aastased isikud)			10

Allikad

Haridustaseme määramise aluseks on EHIS-e, ETR-i, RAKS-i, SAP-i, RR-i ja REL2011 andmed.

Algoritm

EHIS-es nimetatud haridus loetakse kõige prioriteetsemaks, sest see on dokumendipõhine allikas. EHIS-e andmetele vanusekontrolli ei tehta. Prioriteetsuselt järgmised on ütlushariduse ETR, RAKS ja SAP. Nendes sisalduvatele andmetele tehakse vanusekontroll, mis tähendab, et juhul kui allikas märgitud haridustase on isiku vanust arvestades liiga kõrge, siis seda infot edaspidi ei arvestata. RR-is näidatud haridust arvestatakse vaid juhul, kui teistes eelnimetatud allikates isiku haridust märgitud ei ole ning talle ei ole haridust määratud ka ühelgi eelneval aastal. RR-i andmetele tehakse samuti vanusekontroll.

2.13. Kunagi välismaal elanud ja riiki saabumise aasta (alates 1980. aastast) (*ever resided abroad and year in arrival in the country (from 1980)*) – alates 23.11.2022

2.14. Paikkond

Definitsioon

Paikkond on tihehoonestusega ala, kus hoonetevaheline kaugus ei ole suurem kui 200 meetrit ja kus elab vähemalt 200 inimest. Loe lähemalt [Haldusüksuste tasemed ja ruumiandmed](#).

Algoritm

Paikkonna moodustamise aluseks on alaline elukoht. Elukoha koordinaate kasutades moodustatakse GIS vahenditega paikkonnad sarnaselt REL2011.

2.15. Seisund leibkonnas / leibkondlik staatus (*household status*) – alates 06.09.2022

2.16. Seisund perekonnas / perekondlik staatus (*family status*) – alates 06.09.2022

2.17. Tuumperekonna tüüp (*type of family nucleus*) – alates 06.09.2022

2.18. Tuumperekonna suurus (*size of family nucleus*) – alates 06.09.2022

2.19. Tavaleibkonna tüüp (*type of private household*) – alates 06.09.2022

2.20. Tavaleibkonna suurus (*size of private household*) – alates 06.09.2022

3. Isikute kohta käiv info (riigisisene)

Järgmisena on esitatud info nende loendustunnuste kohta, mida koostatakse riigisiseste tarbijate soovil, st teised EL-i riigid ei pea seda infot koguma.

3.1. Rahvus

Definitsioon

Isikul oli õigus tunnistada end selle rahvuse liikmeks, millega ta tundis end etniliselt ja kultuuriliselt kõige tugevamalt seotud olevat. Isik, kes tundis end kuuluvat mitmesse rahvusesse, valis enda jaoks olulisima.

Allikad

Rahvuse määramise aluseks on RR-i, REL2011, EMSR-i ja KMAIS-i andmed.

Algoritm

Kui isiku rahvus on kahes või kolmes allikas (RR, REL2011, EMSR) ühtviisi määratud või täidetud ainult ühes allikas, siis omistatakse isikule see rahvus.

Kui isikul on eri allikates märgitud erinev rahvus, siis omistatakse talle kõige hilisema muutmise kuupäevaga määratud rahvus.

Lapsed (alla 18-aastased) – kui lapse kohta ei ole üheski loetletud registris rahvust märgitud, siis omistatakse lapsele ema rahvus.

Kui KMAIS-i on rahvus sisestatud hiljem kui viimasesse allikasse või oli varasemast puudu, siis on rahvuseks määratud KMAIS-i sisestatud rahvus.

3.2. Emakeel

Definitsioon

Emakeel on keel, mis on omandatud varases lapsepõlves esimese keelena ja mida isik üldjuhul kõige paremini oskab. Kui isiku emakeel oli puudu, siis määratakse isiku emakeeleks keel, mis on tema ema emakeel (tingimusel, et isa emakeel on sama või teadmata).

Allikad

Emakeeleandmete allikaks on RR-i aastased väljavõtted alates 2005, REL2011, EHIS ja KMAIS.

Algoritm

Kolme allika (RR, REL2011 ja KMAIS) andmetest valitakse isiku emakeeleks see keel, mis on andmekogudesse kõige hiljem kantud. Kui pärast seda jäi andmeid puudu, siis lisatakse see emakeel, mida on öeldud EHIS-ele. Ja kui ka sinna pole emakeelt märgitud, lisatakse isikule see emakeel, mis oli tema ema emakeel (tingimusel, et isa emakeel on sama või teadmata).

3.3. Sünnitatud laste arv

Definitsioon

Sünnitatud laste arv on naise elu jooksul sünnitatud elusalt sündinud laste arv. Lapsendatud lapsi arvesse ei võeta. Tunnus määratakse naistele alates 15. eluaastast.

Allikad

Sünnitatud laste arvu andmed on saadud REL2011-st, REL2000-st, EMSR-ist, RR-ist.

Algoritm

Laste arvu määramisel võrreldakse kolme allikat, millest valitakse suurim väärtus:

1. Aluseks võetakse REL2011 andmed, mis näitavad naise sünnitatud laste arvu 31.12.2011 seisuga. Sellele lisatakse EMSR-i põhjal perioodil 01.01.2012–30.12.21 sündinud laste arv.
2. Naise sünnitatud laste arv EMSR-i andmestikus saadakse, liites kõige hiljem sünnitatud laste arv varem sünnitatud laste arvule.
3. EMSR-i, REL2011, REL2000 ja RR-i põhjal moodustatud lapse ja ema suhte faili põhjal saadud laste arv.

Lisaks sünnitatud laste arvule on vajalik otsustada, kelle puhul näitab laste kohta käiva info puudumine laste puudumist ja kelle puhul on laste arv lihtsalt teadmata. Lastetuks märgitakse isikud, kes vastavad allnimetatud tingimustele.

- Naised, kes REL2011 käigus väitsid, et neil ei ole lapsi, kes on pärast toonast loendust pidevalt Eestis elanud ja kellel ka muude allikate põhjal lapsi ei ole. Püsivalt Eestis elamise otsus võetakse vastu rahvastikuregistri viimase väljavõtte alusel.
- Naised, kes on alates 15. eluaastast püsivalt Eestis elanud ja kellel muude andmestike põhjal lapsi ei ole. Püsivalt Eestis elamise otsus võetakse vastu rahvastikuregistri viimase väljavõtte alusel, kasutades samu tunnuseid mis eelmises punktis – viimane Eestisse kolimise vanus peab olema < 15.
- Naised, kes REL2011 käigus väitsid, et nad ei ole sünnitanud, ja kes olid REL-i ajaks ületanud fertiilse ea (50-aastased ja vanemad).
- Naised, kelle sünnitusiga (15 eluaastat) algab 1990. aastast ja kellel eri andmestike alusel ei ole lapsi.
- Eesti kodanikud, kellel muude allikate põhjal lapsi ei ole.

3.4. Naise vanus esimese lapse sünnitamise ajal

Definitsioon

Naise vanus esimese lapse sünnitamise ajal arvutatakse kõigile 15 aasta vanustele ja vanematele naistele, kellel on vähemalt üks laps.

Allikad

Naiste vanuse andmed saadakse REL2011-st, REL2000-st, EMSR-ist ja RR-ist.

Algoritm

Naise vanus esimese lapse sünnitamise ajal saadakse, lahutades esimese lapse sünnikuupäeva ema sünnikuupäevast. Naise vanus esimese lapse sünnitamise ajal arvutatakse kõikidele 15-aastastele ja vanematele Eestis elavatele naistele, kes on sünnitanud ja kelle laste arv on teada.

3.5. Teine elukoht – alates 23.11.2022

3.6. Põlisus – alates 04.10.2022

3.7. Elatusallikad – alates 15.12.2022

4. Eluasemega seotud tunnused

Järgnevalt on antud ülevaade eluruumidega seotud loendustunnuste metoodikatest. Kõigepealt ülevaatlik tabel, mis näitab, millised kogumid on eri loendustunnustesse kaasatud.

Tabel 3. Eluruumi tunnuse moodustamisel kasutatavad eluruumide üldkogumi alamosad (x näitab, et vastav alamosa osaleb tunnuse moodustamisel)

nr	REGREL-i eluaseme tunnus	Ühis-eluruumid	Muud elamuüksused	Asustatud tavaeluruumid	Asustamata tavaeluruumid
1.3.	Eluruumide üldkogum	x	x	x	x
4.1.	Elamistingimused	x	x	x	
4.2.	Eluruumi kasutamise alus		x	x	
4.3.	Eluruumi tüüp	x	x	x	
4.4.	Tavaeluruumide asustatus			x	x
4.5.	Omandisuhe			x	x
4.6.	Eluruumi elanike arv			x	
4.7.	Kasulik põrandapind ja/või eluaseme tubade arv			x	x
4.8.	Eluaseme asustustiheduse standard			x	
4.9.	Veevarustussüsteem			x	x
4.10.	Tualettruum			x	x
4.11.	Pesemisvõimalus			x	x
4.12.	Kütte tüüp			x	x
4.13.	Eluruumid hoone tüübi järgi			x	x
4.14.	Eluruumid ehitusaja järgi			x	x

4.1. Elamistingimused (*housing arrangements*)

Definitsioon

Teema „Elamistingimused“ hõlmab kogu elanikkonda ja osutab selle elamu tüübile, milles isik loenduse ajal alaliselt elab. See hõlmab kõiki isikuid, kes on loenduse ajal eri tüüpi eluruumide alalised elanikud või kellel puudub alaline elukoht ja kes elavad ajutiselt teatavat tüüpi eluruumides või kes on peavarjuta, ööbivad tänaval või kodutute varjupaigas. Elanikud on isikud, kelle alaline elukoht on loetletud asjaomases kategoorias. *Tavaeluruumid* on oma ehituselt eraldatud ja iseseisvad ruumid kindlas asukohas, mis on ette nähtud inimestele alaliseks elamiseks ning on vaatluskuupäeva seisuga a) kasutusel alalise elukohana, b) vabad või c) ette nähtud hooajaliseks või teiseseks kasutuseks. *Eraldatud* tähendab ümbritsevate seinte ja katuse või lae olemasolu, nii et vähemalt üks isik saab sinna eralduda. *Iseseisev* tähendab otsest juurdepääsu tänavalt, trepikojast, koridorist, käigust või krundilt.

Muud elamuüksused on hütid, majakesed, onnid, osmikud, haagissuvilad, paatmajad, küünid, veskid, koopad või muud varjualused, mida kasutatakse loenduse ajal elamiseks, olenemata sellest, kas need on selleks ette nähtud või mitte. *Ühiseluruumid* on ruumid, mis on elupaigana ette nähtud suurele inimrühmale või mitmele leibkonnale ning mida vähemalt üks isik kasutab loenduse ajal alalise elukohana. *Asustatud tavaeluruumid*, muud elamuüksused ja ühiseluruumid moodustavad üheskoos *eluruumid*. Iga eluruum peab olema vähemalt ühe isiku alaliseks elukohaks. Asustatud tavaeluruumid ja muud elamuüksused moodustavad üheskoos *elamuüksused*. Kodutud (isikud, kes ei ela alaliselt üheski eluruumikategoorias) on isikud, kes elavad tänaval

ja kellel ei ole peavarju, mida saaks liigitada eluruumiks (esmane kodutus), või isikud, kes vahetavad sageli ajutist majutuskohta (teisene kodutus).

Elamistingimused		HAR.
0.	Kokku	0.
1.	Tavaeluruumide või ühiseluruumide elanikud	1.
	1.1. Tavaeluruumide elanikud	1.1.
	1.2. Ühiseluruumide elanikud	1.2.
2.	Muu elamuüksuse elanikud ja kodutud	2.
3.	Täpsustamata	3.

Allikad

Elamistingimuste andmete allikateks on ADS, EHR, loendustunnus „alaline elukoht“, KIR, SKA, STAR, kloostrid, kodutud.

Algoritm

Asustatud eluruumide jagunemine elamistingimuste järgi on toodud eluruumide üldkogumi kirjelduses alapeatükis 1.3. Erinevus on selles, et siia on kaasatud ainult asustatud eluruumid.

4.2. Eluruumi kasutamise alus (*tenure status of households*)

Definitsioon

Teema „Eluruumi kasutamise alus“ viitab korraldusele, mille alusel tavaleibkond elab kas terves elamuüksuses või selle osas. Leibkonnad, kes maksavad parajasti tagasi hüpoteeklaenu oma elamuüksuse eest, milles nad elavad, või kes ostavad oma elamuüksuse teatava aja vältel muu rahastamiskorra alusel, liigitatakse kategooriasse „Leibkonnad, mille vähemalt üks liige on elamuüksuse või selle osa omanik“ .

Ka need leibkonnad, mille vähemalt üks liige on elamuüksuse omanik ja vähemalt üks liige on kogu elamuüksuse või selle osa üürnik, liigitatakse kategooriasse „Leibkonnad, mille vähemalt üks liige on elamuüksuse või selle osa omanik“.

Eluruumi kasutamise alus		TSH.
0.	Kokku	0.
1.	Leibkonnad, mille vähemalt üks liige on elamuüksuse omanik	1.
2.	Leibkonnad, mille vähemalt üks liige on elamuüksuse või selle osa üürnik	2.
3.	Leibkonnad, kes elavad terves elamuüksuses või selle osas mõne muu valdusvormi kohaselt	3.
4.	Täpsustamata	4.

Allikad

Eluruumi kasutamise aluse andmed pärinevad KR-ist, EHR-ist ning loendustunnustest „alaline elukoht“ ja „leibkonnaliikmete vahelised suhted“.

Algoritm

Selleks et teada saada, mis on elanike eluruumi kasutamise alus, on vaadatud nii KR-i, EHR-i, rahvastiku üldkogumit (eesti püsielanike elukohta, perekonnaseisu, leibkonnasuhteid) kui ka eluruumide üldkogumit.

Kui KR-i ja EHR-i andmetel elab eluruumis selle omanik, siis on leibkonna eluruumi kasutamise aluseks märgitud, et vähemalt üks leibkonna liige on elamuüksuse (eluruumi) omanik.

Kui KR-i, EHR-i, alalise elukoha ja leibkonnasuhete järgi elab eluruumis omaniku lähisugulane või abikaasa, siis on leibkonna eluruumi kasutamise aluseks märgitud, et leibkond elab elamuüksuses või selle osas mõne muu valdusvormi alusel.

Kui pole teada, kas eluruum on kellegi omandis või mitte, on leibkonna eluruumi kasutamise aluseks märgitud, et seal elatakse elamuüksuses täpsustamata valdusvormi alusel.

4.3. Elamispinna tüüp (*type of living quarters*)

Definitsioon

Eluruum on eluase, mis on ühe või enama inimese alaline elukoht. Mõisted *tavaeluruumid*, *muud elamuüksused* ja *ühiseluruumid* on määratletud alapeatükis 4.1 „Elamistingimused“.

Eluruumi tüüp		TLQ.
0.	Kokku	0.
1.	Asustatud tavaeluruumid	1.
2.	Muud elamuüksused	2.
3.	Ühiseluruumid	3.
4.	Täpsustamata	4.

Allikad

Elamispinna tüübi andmed on saadud ADS-ist, EHR-ist, loendustunnusest „alaline elukoht“, KIR-ist, SKA-st, kloostritest ja kodututelt.

Algoritm

Asustatud eluruumide jagunemine elamistingimuste järgi on toodud eluruumide üldkogumi kirjelduses alapeatükis 1.3. Erinevus on selles, et siia on kaasatud ainult asustatud eluruumid. Alapeatükis 1.1 loeti kokku isikud ja siin eluruumid.

4.4. Tavaeluruumide asustatus (*occupancy status of conventional dwellings*)

Definitsioon

Asustatud tavaeluruumid on tavaeluruumid, milles elab loenduse ajal alaliselt vähemalt üks isik. *Asustamata tavaeluruumid* on tavaeluruumid, milles loenduse ajal keegi alaliselt ei ela. Eluruumid, mis on ette nähtud hooajaliseks või teiseseks kasutuseks, vabad eluruumid ja tavaeluruumid, kus elavad inimesed, keda loendusel ei arvestata, liigitatakse kategooriasse „Asustamata tavaeluruumid“.

Tavaeluruumide asustatus		OCS.
0.	Kokku	0.
1.	Asustatud tavaeluruumid	1.
2.	Asustamata tavaeluruumid	2.
3.	Täpsustamata	3.

Allikad

Tavaeluruumide asustatuse andmete allikateks on loendustunnus „alaline elukoht“ ja ADS.

Algoritm

ADS-i põhjal on moodustatud tavaeluruumid, vt alapeatükk 1.3. Eluruum, kus alalise elukoha tunnuse põhjal elab vähemalt üks inimene, loetakse asustatud eluruumiks; kui eluruumis kedagi ei ela, siis on ta asustamata. Tunnust „täpsustamata“ ei ole kasutatud.

4.5. Omandisuhe (*type of ownership*)

Definitsioon

Teema „Omandisuhe“ osutab omatavatele eluruumidele ja mitte maale, millel eluruumid paiknevad. See näitab valdussuhte tüüpi, mille alusel eluruumid on asustatud. *Omaniku kasutuses olevad eluruumid* on need, mille vähemalt üks elanik on kogu eluruumi või selle osa omanik. *Üüritud eluruumide* puhul maksab vähemalt üks elanik eluruumides elamise eest üüri ja ükski elanik ei ole kogu eluruumi või selle osa omanik. Asustamata tavaeluruumid liigitatakse kategooriasse „Ei kohaldata“.

Omandisuhe		OWS.
0.	Kokku	0.
1.	Omaniku kasutuses olevad eluruumid	1.
2.	Renditud eluruumid	2.
3.	Eluruumid, mis on muu liigi omand	3.
4.	Täpsustamata	4.
5.	Ei kohaldata	5.

Allikad

Omandisuhe loetakse välja KR-ist, EHR-ist ning loendustunnustest „alaline elukoht“ ja „leibkonnaliikmete vahelised suhted“.

Algoritm

Sama algoritm nagu alapeatükis 4.2 „Eluruumi kasutamise alus“, aga siin loetakse kokku kõik tavaeluruumid.

4.6. Elanike arv eluruumis (*number of occupants*)

Definitsioon

Elanike arv eluruumis on nende inimeste arv, kelle alaline elukoht on tavaeluruumis.

Elanike arv eluruumis			NOC.
0.	Kokku		0.
1.	1 isik		1.
2.	2 isikut		2.
3.	3–5 isikut		3.
	3.1.	3 isikut	3.1.
	3.2.	4 isikut	3.2.
	3.3.	5 isikut	3.3.
4.	Vähemalt 6 isikut		4.
	4.1.	6–10 isikut	4.1.
		4.1.1. 6 isikut	4.1.1.
		4.1.2. 7 isikut	4.1.2.
		4.1.3. 8 isikut	4.1.3.
		4.1.4. 9 isikut	4.1.4.
		4.1.5. 10 isikut	4.1.5.
	4.2.	Vähemalt 11 isikut	4.2.

Allikad

Elanike arv eluruumis saadakse loendustunnustest „alaline elukoht“ ja „eluruumi tüüp“.

Algoritm

Arvutatakse kõigi asustatud eluruumide kohta, et saada teada, kui palju inimesi seal alaliselt elab.

4.7. Kasulik põrandapind ja/või eluaseme tubade arv (*useful floor space and/or number of rooms of housing units*)

Definitsioon

Kasulik põrandapind on seespool välisseinu mõõdetud põrandapind, millest on välja jäetud elamiseks kõlbmatud keldrid ja pööningud ning mitme eluruumiga hoonetes kõik ühiskasutatavad ruumid; või *toa* mõiste alla kuuluvate ruumide kogupõrandapind. Tuba on elamuüksuses ruum, mida ümbritsevad põrandast laeni ulatuvad seinad ja mis on piisavalt suur (vähemalt 4 m²), et mahutada täiskasvanule ettenähtud voodit, ja mis on lae põhipiirkonnas vähemalt kahe meetri kõrgune.

Tunnusel on kaks osa: kasulik põrandapind ja tubade arv.

Kasulik põrandapind		UFS.
0.	Kokku	0.
1.	Alla 30 m ²	1.
2.	30–40 m ²	2.
3.	40–50 m ²	3.
4.	50–60 m ²	4.
5.	60–80 m ²	5.
6.	80–100 m ²	6.
7.	100–120 m ²	7.
8.	120–150 m ²	8.
9.	Vähemalt 150 m ²	9.
10.	Täpsustamata	10.

Tubade arv		NOR.
0.	Kokku	0.
1.	1 tuba	1.
2.	2 tuba	2.
3.	3 tuba	3.
4.	4 tuba	4.
5.	5 tuba	5.
6.	6 tuba	6.
7.	7 tuba	7.
8.	8 tuba	8.
9.	Vähemalt 9 tuba	9.
10.	Täpsustamata	10.

Allikad

Kasuliku põrandapinna ja eluaseme tubade arvu andmete aluseks on EHR ja REL2011.

Algoritm

Eluruumi kasulik põrandapind ja tubade arv on leitud EHR-i andmete põhjal. Kui EHR-ist on andmed puudu, siis on täiendatud REL2011 andmetega. Kui nendes kahes allikas andmeid polnud, siis on tubade arvuks märgitud „Täpsustamata“.

4.8. Eluaseme asustustiheduse standard (*density standard*)

Definitsioon

Eluruumi asustustihedus on alapeatükis 4.6 „Elanike arv eluruumis“ esitatud elanike arvu ja ruutmeetrites mõõdetud kasuliku põrandapinna või tubade arvu suhe. Liikmesriigid esitavad andmed eluruumi asustustiheduse kohta, mis on mõõdetud tunnuse „kasulik põrandapind“ põhjal, või kui see ei ole võimalik, siis tunnuse „tubade arv“ põhjal.

Tunnusel on kaks osa: asustustihedus (m²) ja asustustihedus (tubade arv).

Eluruumi asustustihedus (m ²)		DFS.
0.	Kokku	0.
1.	Vähem kui 10 m ² elaniku kohta	1.
2.	10–15 m ² elaniku kohta	2.
3.	15–20 m ² elaniku kohta	3.
4.	20–30 m ² elaniku kohta	4.
5.	30–40 m ² elaniku kohta	5.
6.	40–60 m ² elaniku kohta	6.
7.	60–80 m ² elaniku kohta	7.
8.	Vähemalt 80 m ² elaniku kohta	8.
9.	Täpsustamata	9.

Eluruumi asustustihedus (tubade arv)		DRM.
0.	Kokku	0.
1.	Vähem kui 0,5 tuba elaniku kohta	1.
2.	0,5–1 tuba elaniku kohta	2.
3.	1–1,25 tuba elaniku kohta	3.
4.	1,25–1,5 tuba elaniku kohta	4.
5.	1,5–2 tuba elaniku kohta	5.
6.	2–2,5 tuba elaniku kohta	6.
7.	2,5–3 tuba elaniku kohta	7.
8.	Vähemalt 3 tuba elaniku kohta	8.
9.	Täpsustamata	9.

Allikad

Eluaseme asustustiheduse standardi andmed tulevad loendustunnustest „alaline elukoht“ ja „kasulik põrandapind ja/või eluaseme tubade arv“.

Algoritm

Eluruumi asustustihedus saadakse, kui jagada eluruumi kasulik põrandapind eluruumis elavate inimeste arvuga. Teisel juhul on tubade arv jagatud elanike arvuga.

4.9. Veevarustussüsteem (*water supply system*)

Definitsioon

Teema „Veevarustussüsteem“ jagab tavaeluruumid selle järgi, kas eluruumis on kraanivesi või mitte.

Veevarustussüsteem		WSS.
0.	Kokku	0.
1.	Tavaeluruumis on kraanivesi	1.
2.	Tavaeluruumis ei ole kraanivett	2.
3.	Täpsustamata	3.

Allikad

Veevarustussüsteemi andmete allikateks on EHR ja REL2011.

Algoritm

Kõigepealt lisatakse info EHR-ist ja kui sealsetest andmetest ei piisa, siis REL2011 andmetest. Järgnevalt vaadatakse, kas kortermajas on kraanivesi olemas või mitte.

- Kui hoone osa korterite kohta on kraanivee olemasolu jäänud teadmata ja kõigi teiste korterite kohta on teada, et kraanivesi on olemas või puudu, siis asendatakse teadmata väärtus teadaolevate korterite väärtuse põhjal. Eeldatakse, et ühe maja kõigil korteritel on kraaniveega varustatus sarnane.
- Kui hoone osa korterite kohta on kraanivee olemasolu jäänud teadmata ja teiste korterite kohta on see teada, siis arvutatakse, kui suurel osal viimastest on kraanivesi olemas. Kui kraanivesi on olemas rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse kraanivee olemasolu ka puuduva väärtusega korteritele. Kui kraanivesi on puudu rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse kraanivee puudumine ka puuduva väärtusega korteritele.

4.10. Tualettruum (*toilet facilities*)

Definitsioon

Teema „Tualettruum“ jagab tavaeluruumid selle järgi, kas eluruumis on vesiklosett või mitte.

Tualettruum		TOI.
0.	Kokku	0.
1.	Tavaeluruumis on vesiklosett	1.
2.	Tavaeluruumis ei ole vesiklosetti	2.
3.	Täpsustamata	3.

Allikad

Tualettruumi andmete allikateks on EHR ja REL2011.

Algoritm

Kõigepealt lisatakse info EHR-ist ja kui sealsetest andmetest ei piisa, siis REL2011 andmetest. Järgnevalt vaadatakse, kas kortermajas on vesiklosett olemas või mitte.

- Kui hoone osa korterite kohta on vesikloseti olemasolu jäänud teadmata ja kõigi teiste korterite kohta on teada, et vesiklosett on olemas või puudu, siis asendatakse teadmata väärtus teadaolevate korterite väärtuse põhjal. Eeldatakse, et ühe maja kõigil korteritel on vesiklosetiga varustatus sarnane.

- Kui hoone osa korterite kohta on vesikloseti olemasolu jäänud teadmata ja teiste korterite kohta on see teada, siis arvutatakse, kui suurel osal viimastest on vesiklosett olemas. Kui vesiklosett on olemas rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse vesikloseti olemasolu ka puuduva väärtusega korteritele. Kui vesiklosett on puudu rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse vesikloseti puudumine ka puuduva väärtusega korteritele.

4.11. Pesemisvõimalus (*bathing facilities*)

Definitsioon

Pesemisvõimalus tähendab mis tahes ruumi või seadet, mis on ette nähtud terve keha pesemiseks; see hõlmab ka dušši. Tunnuse põhiküsimus on, kas tavaeluruumis on sisseehitatud vann või dušš või seda pole.

Pesemisvõimalus		BAT.
0.	Kokku	0.
1.	Tavaeluruumis on sisseehitatud vann või dušš	1.
2.	Tavaeluruumis ei ole sisseehitatud vanni ega dušši	2.
3.	Täpsustamata	3.

Allikad

Pesemisvõimaluse andmete allikateks on EHR ja REL2011.

Algoritm

Kõigepealt lisati info EHR-ist ja kui sealsetest andmetest ei piisa, siis REL2011 andmetest. Järgnevalt vaadatakse, kas kortermajas on pesemisvõimalus olemas või mitte.

- Kui hoone osa korterite kohta on pesemisvõimaluse olemasolu jäänud teadmata ja kõigi teiste korterite kohta on teada, et pesemisvõimalus on olemas või puudu, siis asendatakse teadmata väärtus teadaolevate korterite väärtuse põhjal. Eeldatakse, et ühe maja kõigil korteritel on pesemisvõimalusega varustatus sarnane.
- Kui hoone osa korterite kohta on pesemisvõimaluse olemasolu jäänud teadmata ja teiste korterite kohta on see teada, siis arvutatakse, kui suurel osal viimastest on pesemisvõimalus olemas. Kui pesemisvõimalus on olemas rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse pesemisvõimaluse olemasolu ka puuduva väärtusega korteritele. Kui pesemisvõimalus on puudu rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse pesemisvõimaluse puudumine ka puuduva väärtusega korteritele.

Eestis loetakse pesemisvõimalus olemasolevaks ka siis, kui eluruumis, hoones või kinnistul on olemas toimiv saun.

4.12. Kütte tüüp (*type of heating*)

Definitsioon

Tavaeluruum on keskküttega, kui kütmine toimub ühise kütteseadme või hoonesse või tavaeluruumi paigaldatud kütteseadme kaudu olenemata energiaallika tüübist.

Kütte tüüp		TOH.
0.	Kokku	0.
1.	Tavaeluruumis on keskküte	1.
2.	Tavaeluruumis ei ole keskkütet	2.
3.	Täpsustamata	3.

Allikad

Kütte tüübi andmete allikateks on EHR ja REL2011.

Algoritm

Kõigepealt lisatakse info EHR-ist ja kui sealsetest andmetest ei piisa, siis REL2011 andmetest. Järgnevalt vaadatakse, kas kortermajas on keskküte olemas või mitte.

- Kui hoone osa korterite kohta on keskküte olemasolu jäänud teadmata ja kõigi teiste korterite kohta on teada, et keskküte on olemas või puudu, siis asendatakse teadmata väärtus teadaolevate korterite väärtuse põhjal. Eeldatakse, et ühe maja kõigil korteritel on keskküttega varustatus sarnane.
- Kui hoone osa korterite kohta on keskküte olemasolu jäänud teadmata ja teiste korterite kohta on see teada, siis arvutatakse, kui suurel osal viimastest on keskküte olemas. Kui keskküte on olemas rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse keskküte olemasolu ka puuduva väärtusega korteritele. Kui keskküte on puudu rohkem kui 70% korteritest, siis omistatakse keskküte puudumine ka puuduva väärtusega korteritele.

4.13. Eluruumid hoone tüübi järgi (*dwelling by type of building*)

Definitsioon

Teema „Eluruumid hoone tüübi järgi“ osutab eluruumide arvule hoones, milles eluruumid paiknevad.

Eluruumid hoone tüübi järgi		TOB.
0.	Kokku	0.
1.	Tavaeluruumid elamutes	1.
	1.1. Tavaeluruumid 1-korterilistes elamutes	1.1.
	1.2. Tavaeluruumid 2-korterilistes elamutes	1.2.
	1.3. Tavaeluruumid vähemalt 3-korterilistes elamutes	1.3.
2.	Tavaeluruumid mitteelamutes	2.
3.	Täpsustamata	3.

Allikad

Eluruumiandmed hoone tüübi järgi saadakse ADS-ist ja loendustunnusest „elamispinna tüüp“.

Algoritm

Tavaeluruumid jaotatakse korterite arvu ja selle järgi, mis tüüpi on aadressiobjekti identifikaator.

4.14. Eluruumid ehitusaja järgi (*dwellings by period of construction*)

Definitsioon

Teema „Eluruumid ehitusaja järgi“ osutab selle hoone valmimisaastale, milles eluruumid asuvad.

Tunnuse moodustamisel tuleb tuvastada, millisesse aastavahemikku hoone kulub. Aastavahemikud on ette antud.

Eluruumid hoone ehitusaja järgi		POC.
0.	Kokku	0.
1.	Enne 1919. aastat	1.
2.	1919–1945	2.
3.	1946–1960	3.
4.	1961–1980	4.
5.	1981–2000	5.
6.	2001–2010	6.
7.	2011–2015	7.
8.	2016. aastal ja hiljem	8.
9.	Täpsustamata	9.

Allikad

Eluruumiandmed ehitusaja järgi saadakse EHR-ist ja REL2011-st.

Algoritm

Kõigepealt lisati info EHR-ist ja kui sealsetest andmetest ei piisanud, siis REL2011 andmetest. REL2011 andmetes on ehitusaasta antud perioodide kaupa ja seetõttu on nendest andmetest kasutatud perioodi keskmist.

5. Viited

Tiit, E.-M., Maasing, E. (2016) Residentsuse indeks ning selle rakendamine loendusel ja rahvastikustatistikas. Eesti Statistika Kvartalikiri. 3/2016. <http://www.stat.ee/277643>

Tiit, E.-M., Vähi, M., Kool, P. (2018) Paiksed ja hargmaised eestlased. Akadeemia, number 2, lk 231–253.

Tiit, E.-M., Visk, H., Maasing, E., Levenko, V. & Lehto, K. (2021) Järjekordne rahva ja eluruumide loendus: Milleks ja kuidas? Akadeemia 2021, 2009–2064.